

Hovo

Alkmaar, studiegids 2010

Hoger Onderwijs Voor Ouderen

Voorwoord

Heeft u altijd al het voornemen gehad u nog eens te verdiepen in de kunstgeschiedenis, nieuwste geschiedenis, geschiedenis van de muziek of van de architectuur, dan kunt u vanaf aanstaande februari 2010 colleges hierin volgen bij de **Hovo-Alkmaar** gegeven door enthousiaste en gerenommeerde docenten. Naast deze vier richtingen kunt u ook kiezen voor colleges van de specialisten uit het Medisch Centrum Alkmaar betreffende patiëntveiligheid en achtergronden van de ontwikkeling, introductie en prestaties van geneesmiddelen.

Een leven lang leren of anders gezegd een lang leven leren wordt in ons land sinds 1986 mogelijk gemaakt door de instellingen voor **Hoger onderwijs voor ouderen (Hovo)** die gelieerd zijn aan een universiteit of hogeschool. Er is een toenemende behoefte aan educatie en verdieping onder senioren geconstateerd, die hun werkzame leven hebben afgesloten. De drijfveer is de wens tot zelfontplooiing op cultureel en/of intellectueel gebied. Hovo-instellingen bieden hiertoe een kans.

De koepelorganisatie Hovo-Nederland constateerde een lacune van dit bijzondere type onderwijs in de regio Noord-Holland Noord en benaderde de hogeschool INHolland in Alkmaar. Hovo is een erkend kwaliteitskeurmerk en staat borg voor onderwijs op eerste-tweede jaars universitair/hbo niveau. Er zijn geen toelatingscriteria en er worden geen examens afgelegd. Voor het eerst wordt nu aan senioren (ouder dan 55 jaar) in Noord-Holland Noord de gelegenheid geboden Hovo-onderwijs te volgen op de goed bereikbare locatie van de hogeschool INHolland te Alkmaar. De start van de **Hovo Alkmaar** is mogelijk gemaakt door subsidies van de gemeente Alkmaar, de Rabobank Alkmaar e.o. en Hovo-Nederland naast het ter beschikking stellen van faciliteiten door de hogeschool zelf.

Jaarlijks nemen landelijk vele duizenden senioren deel aan het **hoger onderwijs voor ouderen**. Sluit u aan bij deze stroom en wordt in Alkmaar nu de gelegenheid zich voordoet **Hovist**. Het verrijkt uw leven.

Met trots presenteren de initiatiefnemers deze eerste gids van de **Hovo Alkmaar**. U vindt hierin informatie over de inhoud en de wijze, waarop de cursussen worden gegeven en een inschrijvingsformulier. **Hovo-Alkmaar** wenst u veel genoegen bij het maken van een keuze uit dit interessante aanbod.

Namens de initiatiefgroep,

Drs. Marjo Klaver-Schuijt

Projectdirecteur INHolland

Voorwoord.....	3
1. Hovo Alkmaar	5
2. Het onderwijs bij Hovo Alkmaar	6
3. Overzicht programma's 2010-2011	7
4. Cursussen.....	8
4.1 Architectuur “Vorm, Ruimte en Structuur”	8
4.2 Cultuurgeschiedenis “Een Grand Tour door de negentiende eeuw”	10
4.3 Musicologie “Muziek van Monteverdi tot Messiaen”	12
4.4 Nieuwste geschiedenis “Van het schot in Sarajewo tot de val van de muur”	14
4.5 Gezondheid en Ziekten ”Medicijnen en Patientveiligheid”	16
5. Algemene informatie	18
6. Annuleringsvoorwaarden	19
7. Overige faciliteiten	20
8. Faciliteiten op de Hogeschool INHolland Alkmaar	21
9. Stichting Hovo Alkmaar.....	22
Inschrijfformulier	

1. Hovo Alkmaar

Hovo Alkmaar verzorgt op de locatie van de Hogeschool INHolland Alkmaar de universiteit van de derde leeftijd. Met cursussen, lezingencycli en excursies op universitair en hbo-niveau voor iedereen van vijfenvijftig jaar of ouder, brengt Hovo Alkmaar het ideaal van een leven lang leren in de praktijk. Daarbij worden geen eisen gesteld aan een specifieke vooropleiding.

Onderwijs genieten

Ontplooiing en verdieping, verbreding van de eigen horizon door het verwerven van kennis en inzicht in het gekozen vakgebied staan bij dit type onderwijs centraal. Met andere woorden: 'leren om het leren', 'onderwijs genieten' in de meest letterlijke zin van het woord.

Op universitair of hbo-niveau

Onder 'universitair of hbo- onderwijs' wordt niet alleen het overdragen van wetenschappelijke kennis verstaan, maar bovenal het ter discussie stellen van (eigen) standpunten en verklaringen op basis van geordend en kritisch denken.

Docenten

De docenten hebben allen een opleiding genoten aan een universiteit of hogeschool en zijn werkzaam of werkzaam geweest bij een hoger onderwijsinstelling. Zij zijn specialisten op het betreffende vakgebied en beschikken over didactische vaardigheden.

Geen vooropleiding vereist

Hoewel veel van de deelnemers aan Hovo een universitaire of hbo-achtergrond hebben, staat Hovo Alkmaar uitdrukkelijk open voor iedereen die interesse heeft in het verwerven van kennis en inzicht op academisch niveau. Immers, niet iedereen heeft indertijd de kans gehad door te studeren, ook al had hij of zij dat graag gewild en ook aangekund. Indien er bij een programma specifieke kennis wordt vereist, meestal leesvaardigheid in één of meerdere talen, dan wordt dat aangegeven.

Hovo Alkmaar, voor iedereen van vijfenvijftig jaar en ouder, voor zowel werkenden als niet-werkenden.

2. Het onderwijs bij Hovo Alkmaar

Hovo Alkmaar verzorgt een per studiejaar wisselend aanbod van min of meer afgeronde programma's. Afhankelijk van belangstelling en mogelijkheden worden onderdelen van dit aanbod tijdens volgende studiejaar herhaald. Incidenteel krijgt een cursus of lezingencyclus in een volgend studiejaar een vervolg.

Cursus

Een coherent geheel van meestal 8-10 hoorcolleges of een combinatie van een hoor- en werkcollege in combinatie met zelfstudie. Exacte invulling van het college wordt overgelaten aan de docent.

- wekelijks een hoorcollege van twee uur of een hoor- en werkcollege (samen twee uur), met daartussen een pauze van ongeveer 15 tot 20 minuten;
- een hoorcollege is een inhoudelijk betoog door de docent, dat als introductie dient op de verdiepende literatuur die de deelnemers gedurende de daarop volgende week moeten bestuderen;
- een werkcollege is een bespreking van en discussie over het vorige hoorcollege en het huiswerk. Voorts kan dit onderdeel van de cursus worden benut voor het gezamenlijk en praktisch bezig zijn met bijvoorbeeld teksten of bronnenmateriaal. Afhankelijk van het onderwerp van de cursus kan overigens van deze algemene procedure worden afgeweken.
- op het inschrijfformulier wordt de cursist gevraagd om een alternatieve keuze aan te geven.
- aantal deelnemers is minimaal 15;
- de studiebelasting varieert van 4 tot 8 uur per week afhankelijk van het eigen studietempo en de aard van het opgegeven werk door de docent;
- een cursus is bedoeld als volwaardige eenheid van het betreffende vakgebied;
- de basisprijs bedraagt €195,- voor een cursus van 10 colleges, exclusief de aanschaf van studiemateriaal.;
- de cursist kan de cursusprijs vrijwillig verhogen met een bedrag van €25,- ten behoeve van het steunfonds Stichting Hovo Alkmaar. Dit kan aangegeven worden op het inschrijfformulier;
- indien de cursist in aanmerking wenst komen voor de regeling minder draagkrachtigen, dan kan hij/zij daarvoor een verzoek indienen . Zie voor uitgebreide informatie op pagina 20 van deze gids.

3. Overzicht programma's 2010-2011

Dagen en tijden waarop de colleges worden gegeven

	10.00 – 12.30	14.00 – 16.30
maandag		nieuwste geschiedenis vanaf 15/02
dinsdag		muziekgeschiedenis
woensdag		architectuurgeschiedenis
donderdag	gezondheid en ziekte (week 9 t/m/ 12)	cultuurgeschiedenis nieuwste geschiedenis op 18/02, 05/03
vrijdag	geen	geen

Weken, waarin de colleges worden gegeven

Weeknummer	Data	Opmerkingen
6	8 – 12 februari	start colleges, begin semester voorjaar 2010
7	15 – 19 februari	start college nieuwste geschiedenis op maandag 15 en donderdag 18 februari
8	22 – 26 februari	geen colleges , krokusvakantie
9	1 – 5 maart	colleges nieuwste geschiedenis op maandag 1 en donderdag 5 maart start colleges gezondheid en ziekte
10	8 – 12 maart	
11	15 – 19 maart	
12	22 – 26 maart	einde colleges gezondheid en ziekte
13	29 maart – 2 april	geen colleges , week voor Pasen
14	5 – 9 april	geen colleges , week na Pasen
15	12 – 16 april	laatste college nieuwste geschiedenis op maandag 12 april
16	19 – 23 april	laatste colleges, einde semester voorjaar 2010

4. Cursussen

4.1 Architectuurgeschiedenis “Vorm, Ruimte en Structuur”

(geïnspireerd op Francis D.K. Ching “Form Space and Order”)

Introductie

Uitgangspunt voor de collegereeks is niet alleen de westerse maar ook de oosterse architectuur- en stedenbouwgeschiedenis. Deze cursus behandelt aan de hand van een zestal exemplarische gebouwtypes de essentiële stadia en perioden uit de ontwikkeling van deze bouwkunst en stedenbouw.

Inhoud colleges

1. Introductie: Primaire elementen & waarneming
2. Piramide & Tempel
3. Forum & Basilica
4. Kathedraal & Burcht
5. Palazzo & Stad
6. Moskee & Synagoge
7. Fabriek en Kantoor
8. Creativiteit & Transformatie

De colleges zijn er op gericht aandacht te schenken aan de achtergronden en ontstaansgeschiedenis van kerkelijke en wereldlijke gebouwtypes. Door een reis te maken door de tijd zal blijken in hoeverre politieke en religieuze maar ook geografische omstandigheden van invloed zijn geweest op de architectuur en stedenbouw binnen een land of streek.

Leerontwikkeling van de cursist

De cursisten worden uitgenodigd een korte presentatie (persoonlijke visie of ervaring) te houden over een van de gebouwen van de UNESCO werelderfgoedlijst naar eigen keuze.

Docenten

Ing. Aad Krom

heeft gestudeerd aan de Academie van Bouwkunst en is nu docent Bouwkunde. Hij is gastprofessor geweest aan het Berlage instituut en vanaf oktober 2003 is hij aangesteld als External Examiner aan de Msc Construction Management in Waterford (Ierland). Hij heeft tevens zijn eigen architectenbureau.

Ook is hij jurylid geweest van een internationale jury in Londen voor de toekenning van de Colourcoat Award, een prijs voor de beste toepassing van een van de CORUS producten. Ten slotte is hij jurylid van een internationale jury in Brussel geweest voor een studenten prijsvraag m.b.t. een "Europese Ambassade", in Berlijn, Washington en Beijing.

Ing. Christian Becker

heeft gestudeerd aan de Technische Universteit Graz en is nu docent Bouwmanagement. Daarnaast geeft hij regelmatig internationale workshops. Momenteel is hij bezig met een promotieonderzoek aan de TU Delft.

Literatuur

Francis D.K. Ching, "*Form Space and Order*"

Alain de Botton, "*De Architectuur van het geluk*", OLYMPUS 11^e druk

Een excursie van 1 dag(deel) naar door de cursisten uitgekozen en inhoudelijk uitgewerkte bestemmingen (bekende gebouwen, pleinen, Architectuurcentra, etc. in NL) behoort tot de mogelijkheden.

docent

Ing. Aad Krom march.
Architect AvB
Christian Becker
Achitect

werkvorm

hoorcollege met gelegenheid
tot discussie en eigen inbreng

dag en tijd

woensdag 14.00- 16.30 uur

periode

10/2 – 17/2 – 3/3 – 10/3 –
17/3 – 24/3 – 14/4 – 21/4

cursusprijs

€ 160,-

cursusnummer

P-100249

4.2 Cultuurgeschiedenis “Een Grand Tour door de negentiende eeuw”

Introductie

Opzet van deze serie colleges is een reeks onderwerpen die vanaf de Franse Verlichting, de gehele 19de eeuw omspannen en uiteindelijk uitmonden in de avant-garde kunst van het Modernisme. Daarin staat de kunstenaar centraal, zijn biografische gegevens en zijn ontwikkeling in het magnetische veld van het artistieke klimaat en de maatschappelijke context. Er wordt een breed spectrum aangeboden van colleges die tezamen de complexiteit aantonen van de kunsten, variërend van schilderkunst, prentkunst, tekenkunst en beeldhouwkunst. In elk college wordt een spanningsveld gecreëerd door controverses en meningsverschillen, zodat het onderwerp van allerlei kanten wordt belicht. Waar mogelijk worden dagboeken, ooggetuigenverslagen en kunstcritici aangehaald.

Inhoud colleges

1. Goethe, zijn Italiaanse reis, The Grand Tour van de welgestelde elite en de Italiaanse landschappen.
2. Francisco Goya, de Spaanse hofschilder die beeldend verslaggever werd aan het oorlogsfront. Zijn onverbloemde etsen geven commentaar op de wereld van voor de Verlichting.
3. De heroïsche historieschilderkunst van het Franse Klassicisme (David), de turbulente Romantiek (Delacroix), en de Sublime (Caspar David Friedrich). Een botsing van gemoedstoestanden.
4. Het stemmige Franse landschap. De School van Barbizon, de boerenschilder Millet, de controversiële Courbet en de komst van het Impressionisme.
5. Het boudoir van de vrouw. De stoffelijke verleiding bij Alfred Stevens, dwepen met de Oudheid van Alma Tadema en de femmes fatales. Het exotisme viert hoogtij.
6. Rodin, Rilke en Camille Claudel, ontwikkelingen en verwickelingen in de beeldhouwkunst van de geniale kunstenaar, zijn muze en de dichtende secretaris.
7. De dramatische samenwerking van Vincent van Gogh en Paul Gauguin in Arles (1888). De achterliggende motieven over begrippen als realisme en verbeelding.
8. De wortels van de Moderne kunst, Cézanne en Matisse, twee grootheden die de werkelijkheid niet imiteerden maar abstraheerden.

Docente

Drs. Gerda van der Ham

heeft een universitaire opleiding in Kunstgeschiedenis en Archeologie genoten aan de Rijksuniversiteit in Leiden. Haar specialisatie is de Kunst van de Nieuwe tijd.

Momenteel is zij werkzaam als docente kunst- en cultuurwetenschappen aan de Hogeschool van Utrecht (ITV) voor de vertaal- en tolkopleiding. Daarnaast is zij freelance kunsthistorica en journalist. Naast deze activiteiten heeft zij vanaf 1986 veelvuldig lezingen (circa 700) gegeven over een breed spectrum van kunst- en cultuurhistorische onderwerpen. Schrijft zij artikelen voor kranten en tijdschriften over actuele tentoonstellingen en redigeert zij manuscripten in opdracht van musea en uitgevers.

Zij heeft tevens bestuurlijke ervaring en is actief geweest in sponsering en fondsenwerving, verkoop van kunst in galerieën, organisatie van tentoonstellingen alsmede het schrijven van publicaties.

Literatuur

Wordt door de docente tijdens de cursus bekend gemaakt.

docent

drs. Gerda van der Ham
Kunstgeschiedenis en archeologie

werkvorm

hoorcollege met gelegenheid
tot discussie

dag en tijd

donderdag 14.00- 16.30 uur

periode

11/2 – 18/2 – 4/3 – 11/3 -
18/3 – 25/3 – 15/4 – 22/4

curusprijs

€ 160,-

curusnummer

O-100314

Introductie

In acht colleges wordt een globaal overzicht gegeven van de ontwikkeling van de Europese klassieke muziek gedurende de laatste vier eeuwen. In elk college wordt van een klein aantal componisten een of meer werken uitvoerig besproken. De gekozen werken zijn kenmerkend voor de stijl en het muzikaal denken van de componist en representatief voor de muzikale smaak en opvattingen in de desbetreffende periode.

Inhoud colleges

1. Muziekgeschiedenis in het groot, een inleiding; wat wordt er in de loop der tijden verstaan onder ‘muziek’ en vervolgens worden de belangrijke muziektheoretische en –praktische ontwikkelingen, zoals de stemming, de ontwikkeling van het muziekschrift en de meerstemmigheid kort besproken.
2. De vroegbarok: Monteverdi en Lully; aandacht wordt besteed aan één van de belangrijkste muzikale genres die in de 17e eeuw ontstaat, de opera, en aan de belangrijkste vormgevers van dit genre, Monteverdi en Lully.
3. De hoogbarok: Bach en Händel; behandeld wordt het instrumentale contrapunt van Bach en daarna worden de drie hoofdelementen van de opera seria en het oratorium dat Händel in Engeland ontwikkelde behandeld.
4. De klassieke periode: Haydn en Mozart; bijzondere aandacht wordt gegeven aan het strijkkwartet, waarvan Haydn de grondlegger is, en aan de opera waarvan Mozart de onovertroffen meester is.
5. Beethoven; aan de grote meester van de instrumentale muziek, wordt het vijfde college gewijd. De pianosonate, de kamermuziek en de symfonische muziek zijn de genres die worden besproken.
6. De romantiek: Schubert en Brahms; De meester van het lied, Schubert, komt in het eerste deel van het zesde college ter sprake. Het tweede deel wordt besteed aan de kamermuziek van Brahms.
7. De opera in de 19^e eeuw: Wagner en Verdi; dit college is geheel gewijd aan de opera en aan de verschillen en overeenkomsten van de opvattingen van de twee belangrijkste componisten van dit genre: Wagner en Verdi.
8. Het impressionisme en de moderne tijd: Debussy en Messiaen; het laatste college wordt besteed aan de moderne muziek en heeft een vooral Frans karakter. De moderne tijd begint nu eenmaal met Debussy en het impressionisme. Dus deze meester mag in deze collegeserie niet ontbreken. Het gebruik van seriële compositietechnieken en electronica doet de keuze vallen op Messiaen als de laatste te behandelen componist.

Docenten

Drs. Joep van Brederode

studeerde altviool aan het Amsterdams Conservatorium en muziekwetenschap aan de universiteit van Amsterdam. Hij was altviolist in het Amsterdamsch Philharmonisch Orkest en free-lancer bij verschillende radio-orkesten. Daarnaast maakt hij deel uit van allerlei kamermuziekensembles.

Na zijn studie muziekwetenschap was hij gedurende een groot aantal jaren universitair docent met als taak het onderwijs in de muziek van de achttiende eeuw en muziektheoretische vakken. Daarnaast maakte hij als free-lance medewerker voor Radio 4 de volgende programma's: Cherubini in het ancien régime en na de Franse revolutie; Faust in de muziek van de 19e eeuw; het getijdenboek (berijmde vertalingen van gedichten die door verschillende componisten op muziek zijn gezet); Intieme brieven van componisten. Dit laatste programma is onder dezelfde titel ook in boekvorm verschenen.

Dr. Leo Plenckers

Studeerde muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Na het doctoraal examen werkte hij daar als universitair docent tot zijn pensioen in 2003. Hij specialiseerde zich aanvankelijk in de organologie en de instrumentenkunde en vervaardigde de catalogus van blaasinstrumenten van het Haags Gemeentemuseum.

Daarna richtte hij zich op de bestudering van de muziek van de Arabische wereld. Hij promoveerde op de Algerijnse muwaššah, een traditioneel vocaal genre, dat mogelijk ontstaan is in het Middeleeuwse Spanje. Een ander interessegebied van hem is de theoretische muziekwetenschap, dat wil zeggen de analyse van muzikale artefacten en de bouw van analysemodellen, al dan niet met behulp van de informatica.

Hij publiceerde op beide gebieden en gaf regelmatig voordrachten op congressen. Hij gaf colleges over verschillende onderwerpen van de muziekwetenschap voor studenten van verschillend niveau.

Literatuur

Wordt door de docent tijdens de cursus bekend gemaakt.

docenten

drs. J. van Brederode

Muziek van de 18^e eeuw

Muziekwetenschappen

dr. L.J. Plenckers

Instrumentenkunde

Muziek van de Arabische wereld

werkvorm

hoorcollege met gelegenheid

tot discussie

dag en tijd

dinsdag 14.00- 16.30 uur

periode

9/2 – 16/2 – 2/3 – 9/3 –

16/3 - 23/3 – 13/4 – 20/4

cursusprijs

€ 160,-

cursusnummer

O-100315

Internationale betrekkingen in twintigste-eeuws Europa: interpretaties van twee wereldoorlogen en de Koude Oorlog

Introductie

In de Nederlandse collectieve herinnering, althans van de oudere generaties, neemt de Tweede Wereldoorlog (nog steeds) een voorname plaats in. Dat blijkt alleen al uit de uitdrukkingen ‘voor de oorlog’ en ‘na de oorlog’; dat daarmee de jaren vóór 1940, respectievelijk na 1945 bedoeld worden, hoeft niet te worden uitgelegd. dé Wereldoorlog (die uiteraard pas later van het telwoord ‘Eerste’ is voorzien), speelt een vergelijkbare rol in de collectieve herinnering van Europese volken die er actief bij betrokken zijn geweest. Wie de twintigste eeuw aanduidt als ‘de eeuw van de wereldoorlogen’, zal weinig tegenstand van historici krijgen. Maar over de juiste interpretatie van die oorlogen en de lange nasleep ervan, die wij kennen als Koude Oorlog, bestond en bestaat allerminst consensus.

Befaamde controverses zijn die over het boek van Fritz Fischer *Griff nach dem Weltmacht. Die Kriegszielpolitik des kaiserlichen Deutschland 1914-1918* (1961), over het in hetzelfde jaar verschenen boek *The origins of the Second World War* van de Britse historicus A.J.P. Taylor en over *The politics of war* (1968) waarin Gabriel Kolko een revisionistische interpretatie van de Koude Oorlog gaf. In deze cursus over de Europese internationale betrekkingen in de twintigste neemt de docent zulke debatten als uitgangspunt voor een reeks van acht thematische colleges. In een aantal van die colleges zal hij daarbij een of meer oorspronkelijke documenten bespreken. Het is de bedoeling dat de deelnemers deze documenten voor het desbetreffende college bestuderen.

Inhoud colleges

1. De oorzaken van de Eerste Wereldoorlog: de kwestie van de Duitse *Alleinschuld*
2. Versailles en de gevolgen; de rol van de Volkenbond
3. Appeasement en de oorsprong van de Tweede Wereldoorlog
4. De Atoombom en het begin van de Koude Oorlog
5. Praag 1948: het IJzeren Gordijn daalt neer in Europa
6. Van de Cubaanse raketten crisis (1962) tot het begin van de Détente
7. Reagan en Gorbatsjov
8. 1989: de val van de Muur en de omwenteling in Oost-Europa

Aanbevolen literatuur

- Maarten van Rossem, *Drie oorlogen. Kleine geschiedenis van de twintigste eeuw* (Amsterdam: Nieuw Amsterdam 2007). Catalogusprijs: € 18,95.
- Ronald Havenaar, *Van Koude Oorlog naar nieuwe chaos* (Amsterdam: Van Oorschot 1993). Niet meer in de handel.
- David Reynolds, *Summits. Six meetings that shaped the twentieth century* (London: Penguin 2008). Catalogusprijs: £ 9,99.

Docent

Dr. Jaap Talsma (1944) studeerde geschiedenis in Utrecht en Amsterdam. Van 1971 tot 2009 werkte hij als universitair hoofddocent bij de opleiding geschiedenis van de Universiteit van Amsterdam.

Daarnaast heeft hij een groot aantal bestuurlijke functies binnen de Universiteit van Amsterdam en interuniversitaire organisaties bekleed. Verder is hij van 1998 tot 2003 gemeenteraadslid van Alkmaar en fractievoorzitter geweest

Docent

dr. J. Talsma
Historicus

werkvorm

hoorcollege met gelegenheid
tot discussie

dag en tijd

wisselend; zie schema

periode

8 colleges

curusprijs

€ 160,-

curusnummer

O-100316

4.5 Gezondheid en Ziekten “Geneesmiddelen en Patiëntveiligheid”

Blok 1: De ontwikkeling, marketing, kosten en prestaties van geneesmiddelen

In dit blok (twee colleges) zal de nadruk liggen op de achtergronden van de ontwikkeling van geneesmiddelen ('Van molecuul tot mens'), de beoordelingen en marktintroductie, de (inter)nationale aspecten en de kosten in relatie tot de prestaties van geneesmiddelen. De cursist krijgt een kijkje in de structuur van de farmakolom, hoort wie beleidsmakers en beslissers zijn en weet uiteindelijk hoe wordt omgegaan met de kosten-effectiviteit van geneesmiddelen. Ook zullen de verschillende spanningsvelden en belangen aan de orde komen.

Docent

Prof. dr. Adri Steenhoek

was werkzaam in de intramurale gezondheidszorg sinds 1972, van 1981-2007 in het Medisch Centrum Alkmaar. Hij vervulde ruim 25 jaar de functie van hoofd ziekenhuisapothek. Thans is hij werkzaam bij het instituut Beleid&Management Gezondheidszorg (iBMG; tot 2008 als hoogleraar specialistisch geneesmiddelenbeleid) van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR).

Blok 2: Patiëntveiligheid: Vanzelfsprekend?

Door de technologische vooruitgang wordt de patiëntenzorg steeds complexer. Het risico op fouten, en als gevolg daarvan de kans op het ontstaan van onveilige situaties, neemt daardoor toe. Uit een onderzoeksrapport uit 1991 was gebleken dat er alleen al in de Verenigde Staten naar schatting tot bijna 100.000 patiënten per jaar overleden mede als gevolg van medische fouten. Dat er zo nu en dan iets mis kan gaan is iedereen bekend, maar dat de omvang zo dramatisch was, had tot dat moment niemand zich gerealiseerd. Toch kwam dit probleem pas echt over het voetlicht na het rapport “To err is human” in 2000, en kreeg het in Nederland pas aandacht na het rapport “Hier werk je veilig of je werkt hier niet” in 2004.

Onveilige situaties kunnen het gevolg zijn van technische, organisatorische en menselijke factoren. Hoewel de laatste in meer dan de helft van de situaties een rol spelen, heeft de aandacht zich tot voor kort vooral gericht op systeemfactoren en veel minder op het menselijke aspect. Ook in de opleidingen kwam veiligheid voornamelijk impliciet aan bod. Immers, veiligheid was “iets vanzelfsprekends” en fouten moesten worden bestraft. Het is inmiddels echter duidelijk dat veiligheid een onderwerp is dat voortdurend expliciet op de agenda moet staan en een integraal onderdeel moet zijn van het medisch handelen. De opleidingssituatie leent zich daarbij uitstekend om de menselijke factor, en daarmee ook de veiligheidscultuur positief beïnvloeden.

In de seminar “Patiëntveiligheid, vanzelfsprekend?” zal aan de hand van voorbeelden worden ingegaan op de oorzaken van onveilige situaties en op welke wijze we die zouden kunnen voorkomen.

Docent

Prof. dr. Bart Bijnen

studeerde geneeskunde in Leiden, en werd opgeleid tot chirurg in het Academisch Ziekenhuis Dijkzigt-Rotterdam. In 1978 promoveerde hij op experimenteel immunologisch onderzoek op het gebied van niertransplantatie. Hij is sedert 1985 werkzaam als chirurg in het Medisch

Centrum Alkmaar, met als voornaamste aandachtsgebied de gastro-intestinale chirurgie. In 2004 werd hij benoemd tot deeltijdhoogleraar chirurgie, in het bijzonder onderwijs en opleiding, aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. In 2006 nam hij het initiatief tot het onderzoek “Patiëntveiligheidsstraining als kwaliteitsinstrument”, een samenwerkingsverband tussen het Medisch Centrum Alkmaar en het EMGO.

docenten

dr. A. Steenhoek
Geneesmiddelen
Prof.dr. A.B. Bijnen
Patiëntveiligheid

werkvorm

hoorcollege met gelegenheid
tot discussie

dag en tijd

donderdag 10.00- 12.30 uur

periode

blok1: 4/3 – 11/3
blok 2: 18/3 – 25/3

cursusprijs

€ 80,-

cursusnummer

O-100317

5. Algemene informatie

Inschrijving, betaling en bevestiging

Aanmelden voor een Hovo-programma geschiedt via het inschrijfformulier. U vindt een exemplaar van het inschrijfformulier achterin deze studiegids. Plaatsing voor een cursus of lezingencyclus gebeurt op volgorde van binnenkomst van de formulieren.

Inschrijfformulieren volledig ingevuld zenden aan:

Hogeschool INHolland Alkmaar, afdeling Hovo Alkmaar

T.a.v. mevrouw D. Leijen, onderwijscoördinator

Postbus 403

1800 AK Alkmaar

Tel. 072-5183707

Fax. 072-5183634

E-mail: hovo.alkmaar@inholland.nl

Web: www.hovoalkmaar.nl

Bevestiging

Na het insturen van het inschrijfformulier en de betaling ontvangt u binnen ca. 10 dagen bericht of u geplaatst bent. Uw bevestiging is tevens bewijs van toegang tot de colleges. In uw bevestiging worden tijd en locatie van het programma vermeld. Indien u uw e-mail adres op het inschrijfformulier vermeldt, ontvangt u uw post van Hovo Alkmaar zoveel mogelijk per e-mail, tenzij u expliciet aangeeft dit niet te willen. Indien u geen e-mail adres invult ontvangt u uw post per brief.

Betaling

Betaling vindt plaats door overmaking van het cursusgeld op rekeningnummer 39.63.04.451 t.n.v. INHolland Academy te Alkmaar o.v.v. Hovo Alkmaar 7290. Het cursusgeld dient gelijktijdig te worden voldaan met de aanmelding.

Wachlijst

Als u niet geplaatst kunt worden in het programma van uw keuze, wordt u automatisch op de wachtlijst geplaatst en ingeschreven voor uw alternatieve keuze(s). Het is daarom wenselijk om op het inschrijfformulier een alternatieve keuze op te geven. Plaatsing op de wachtlijst betekent dat u bij herhaling van de cursus in een nieuw studiejaar voorrang heeft bij inschrijving. Mocht er een plaats vrijkomen, dan wordt u benaderd door het Hovo-bureau met de vraag of u alsnog aan het programma van uw eerste keuze wilt deelnemen. Uw inschrijving voor uw alternatieve keuze kan dan desgewenst komen te vervallen.

Literatuur, readers, syllabi

Hovo-cursisten dienen zelf de verplichte literatuur aan te schaffen. Readers en syllabi zijn doorgaans verplicht en worden door Hovo Alkmaar tegen kostprijs verstrekt. Hovo Alkmaar streeft naar een kostenlimiet voor aan te schaffen studiemateriaal van € 30,-.

6. Annuleringsvoorwaarden

1. Annulering van deelname aan een programma door een deelnemer is alleen mogelijk via schriftelijke opzegging bij het secretariaat van Hovo Alkmaar. De schriftelijke opzegging dient uiterlijk twee weken voor aanvang van het programma door het secretariaat van Hovo Alkmaar te zijn ontvangen. Opzeggen kan zowel per brief als via e-mail (hovo.alkmaar@inholland.nl).
2. Bij annulering is cursist de volgende kosten verschuldigd:
 - tot datum van bevestiging van deelname 0% van de overeengekomen cursusprijs;
 - daarna 25 % van de overeengekomen cursusprijs bij annulering tot 14 dagen voor aanvang van de cursus;
 - daarna 50 % van de overeengekomen cursusprijs bij annulering tot 7 dagen voor aanvang van de cursus;
 - daarna tot aanvang van de cursus 100 % van de overeengekomen cursusprijs.

Na het verstrijken van de annuleringstermijn is het volledige cursusgeld verschuldigd.

Met aantal dagen tussen de aanvang van cursus en de annulering wordt bedoeld het aantal kalenderdagen. Het aantal dagen wordt berekend vanaf de datum van ontvangst van de annulering door Hovo Alkmaar.

3. Indien het aantal aanmeldingen voor een cursus onvoldoende is, behoudt Hovo Alkmaar zich het recht voor de cursus te annuleren. Hovo Alkmaar informeert cursisten hieromtrent zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk één week voor aanvang van de cursus. In geval van annulering worden reeds betaalde cursusgelden volledig en zo spoedig mogelijk gerestitueerd.
4. Hovo Alkmaar is gerechtigd van een programma af te wijken, indien redelijkerwijs van haar niet gevergd kan worden dat zij het programma onverkort uitvoert zoals aangekondigd.
5. Gehele of gedeeltelijke terugbetaling van het betaalde cursus/lezinggeld vindt alleen plaats indien het programma wegens bijzondere omstandigheden niet doorgaat.
6. Als een docent verhinderd is, zal Hovo Alkmaar een vervangende cursusdag organiseren.
7. Als een cursist op een cursusdag verhinderd is, zal geen geld worden gerestitueerd.

7. Overige faciliteiten

Regeling minder draagkrachtigen

Bent u minder draagkrachtig? Ook voor u biedt Hovo Alkmaar mogelijkheden. Dankzij het Steunfonds van de Stichting Hovo Alkmaar heeft u mogelijk recht op korting.

Dankzij bijdragen uit het Steunfonds van de Stichting Hovo Alkmaar is het mogelijk op de prijzen van cursussen en lezingencycli een van het inkomen afhankelijke korting toe te passen. Het beleid op dit punt wordt bepaald door het bestuur van de Stichting Hovo Alkmaar. De administratieve verwerking verloopt ook via het bestuur. Bij een bruto gezinsinkomen per jaar:

- lager dan of gelijk aan € 14.741 bedraagt de korting respectievelijk € 30 voor een cursus van 10 weken, € 25 voor een cursus van 8 weken, € 20 voor een cursus van 6 weken en € 15 voor een cursus van 4 weken.

Per semester wordt voor ten hoogste één cursus korting verstrekt.

U kunt voor het aanvragen van reductie een brief sturen naar het bureau van Hovo Alkmaar of via de e-mail: hovo.alkmaar@inholland.nl

Vrijwillige bijdrage Steunfonds Hovo Alkmaar

Deze vrijwillige bijdrage komt ten goede aan het Steunfonds van de Stichting Hovo Alkmaar. U kunt op het inschrijfformulier aangeven of u deze vrijwillige extra bijdrage van € 25,- per cursus wilt betalen. Uw bijdrage wordt dan bij het cursusgeld opgeteld en op uw factuur vermeld. Het Steunfonds van de Stichting Hovo Alkmaar wordt beheerd door het bestuur van de Stichting Hovo Alkmaar.

8. Faciliteiten op de Hogeschool INHolland Alkmaar

Bibliotheek (begane grond gebouw A)

De bibliotheek beschikt over een grote collectie studieboeken, muziekcd's en tijdschriften. U kunt deze op locatie kosteloos inzien. Voor het lenen van studieboeken e.d. kan er voor een bedrag van € 25,- een pas worden aangevraagd.

Eetgelegenheid (begane grond gebouw L)

Hogeschool INHolland Alkmaar beschikt over een kantine in de L-vleugel waar tegen betaling gegeten kan worden. Ook is er in de diverse gebouwen op elke verdieping een koffieautomaat aanwezig. Voor koffie en/of thee dient met chipknip betaald te worden.

Geld (1^e verdieping gebouw A)

Oplaadmogelijkheid voor chipknip op de 1^e verdieping van het A-gebouw.

Toegankelijkheid

Gebouwen zijn toegankelijk voor personen die minder goed ter been zijn of gebruik maken van een rolstoel of rollator. De lift van het A-gebouw is gesitueerd tegenover de centrale receptie. In het C-gebouw bevindt de lift zich aan de linkerkant van het gebouw. In het B-gebouw is er alleen een goederenlift.

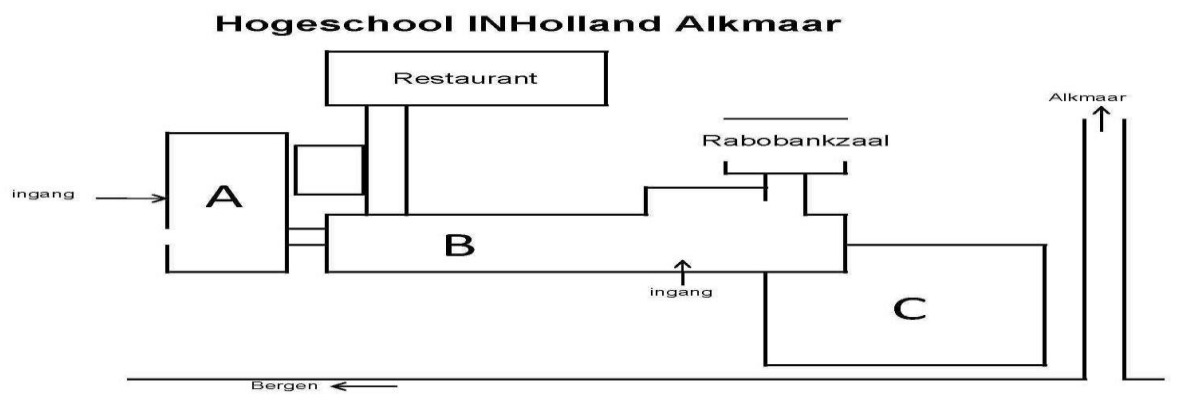
Parkeren

Hogeschool INHolland Alkmaar beschikt over een eigen parkeerterrein. Voor het parkeren hoeft geen vergoeding betaald te worden. Ook zijn er parkeerfaciliteiten bij het belastingkantoor aan de Robonsbosweg waarvan gebruik gemaakt kan worden. Hogeschool INHolland beschikt over een royale overdekte onbewaakte fietsenstalling.

Openbaar vervoer

Hogeschool INHolland Alkmaar is vanaf Alkmaar Station het best te bereiken met bus 6 of 360 richting Bergen. De halte is naast het gebouw van Hogeschool INHolland Alkmaar.

Plattegrond

Lokaalnummers:
De letter verwijst naar de vleugel waarin het lokaal ligt.
Lokaalnummers die met 0 beginnen zijn op de begane grond.
Lokaalnummers die met 1 beginnen zijn op de eerste etage.
Lokaalnummers die met 2 beginnen zijn op de tweede etage.
Lokaalnummers die met 3 beginnen zijn op de derde etage.

9. Stichting Hovo Alkmaar

Contact

Openingstijden

Hovo Alkmaar is geopend van maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur. Het bureau van Hovo Alkmaar is gevestigd in het A-gebouw op de eerste verdieping, kamer A-155.

Medewerker

Mevrouw D.C. Leijen, onderwijscoördinator

Bezoekadres

Hogeschool INHolland Alkmaar
Bergerweg 200
1817 MN Alkmaar

Post

Hogeschool INHolland Alkmaar afd. Hovo Alkmaar
T.a.v. mevrouw D. Leijen, onderwijscoördinator
Postbus 403
1800 AK Alkmaar

Telefoon

072-518 37 07

E-mail

hovo.alkmaar@inholland.nl

Fax

072- 518 36 34

Web

www.hovoalkmaar.nl

Bestuur Hovo Alkmaar

Drs. P.P. M. Schilte, *voorzitter*
Mevr. mr. K.J. Slump, *secretaris*
Prof. Dr. P. Vijn, *penningmeester*
Mr. C.H.P. de Boer
Mevr. drs. K. van Broekhuizen
Dr. G.A. Kool
Drs. T. Pennink

Programmaraad Hovo Alkmaar

Dr. P. Bartels, *voorzitter*
Prof. dr. G.E. Booij
Mevr. drs. A. Kalis
Mevr. drs. M. Klaver
Mevr. D.C. Leijen
Mevr. drs. R. van der Veer
Dr. E. Zwijnenberg

Hovo-Nederland

Hovo Nederland is de landelijke vereniging van alle Hovo-instellingen en heeft tot doel de ondersteuning van die Hovo-instellingen om het hoger onderwijs aan vijftigplussers in Nederland te bevorderen.

Voor informatie over alle Hovo-instellingen in Nederland:

Hovo Nederland (landelijke vereniging)

Postbus 1287, 6501 BG Nijmegen.

Telefoon: 024-361 19 77

Fax: 024-361 61 54

E-mail: info@hovo-nederland.org

Web: www.hovo-nederland.org

Hoger Onderwijs Voor Ouderen

Aanmeldingsformulier februari–mei 2010
HOVO-Alkmaar, Antwoordnummer 512, 1800 VB Alkmaar of Bergerweg 200, 1817 MN
Alkmaar. Opsturen vóór 1 februari 2010.

Via de website www.hovoalkmaar.nl kunt u het aanmeldingsformulier digitaal invullen en verzenden.

Gegevens cursist

voorletters geboortedatum m / v

achternaam

straat

postcode woonplaats

telefoonnummer

e-mail

datum handtekening

Ik meld mij aan voor de cursus die ik hieronder heb aangekruist en heb tegelijkertijd het cursusgeld aan u overgemaakt op rekeningnummer 39.63.04.451 t.n.v. INHolland Academy te Alkmaar o.v.v. Hovo Alkmaar 7290. Na ontvangst van de betaling, ontvang ik een bevestiging van inschrijving. Met het inschrijven en overmaken van het cursusgeld ga ik akkoord met de voorwaarden zoals vermeld in de brochure.

- P-100249** **Architectuurgeschiedenis**
- O-100314** **Cultuurgeschiedenis**
- O-100315** **Musicologie**
- O-100316** **Nieuwste Geschiedenis**
- O-100317** **Gezondheid en ziekten (2 blokken) of**
 - O-100317a** **Gezondheid en ziekten (Geneesmiddelen)**
 - O-100317b** **Gezondheid en ziekten (Patientveiligheid)**

- Ik maak tevens de vrijwillige bijdrage van € 25,- over op bovenstaand rekeningnummer.

alternatieve keuze

Het is mogelijk dat u niet geplaatst kunt worden in bovenstaande cursus omdat deze vol is. U kunt hieronder een alternatieve keuze opgeven, waarvoor wij u (pas als uw eerste keuze vol is en er plaats is in uw alternatieve keuze) dan inschrijven.

code cursusnaam

- Ik ben thans niet in de gelegenheid om mij in te schrijven, maar wel geïnteresseerd in Hovo Alkmaar en diens activiteiten. Kunt u mij de brochure toesturen van het komende semester in het najaar?

INHolland Alkmaar / Hovo Alkmaar

T.a.v. mevrouw D.C. Leijen

Antwoordnummer 512

1800 VB Alkmaar

Hovo Alkmaar

doorstuderen na je vijfenvijfigste

Onderwijs genieten

Het verwerven van kennis en inzicht staat bij dit onderwijs centraal. Met andere woorden: 'leren om het leren', 'onderwijs genieten' in de meest letterlijke zin van het woord, in dit geval op universitair of hbo-niveau.

Op universitair of hbo-niveau

Onder 'universitair of hbo-onderwijs' wordt niet alleen het overdragen van wetenschappelijke kennis verstaan, maar bovenal het ter discussie stellen van (eigen) standpunten en verklaringen op basis van geordend en kritisch denken.

Opleidingsniveau

Het merendeel van de cursisten heeft een universitaire of hbo-opleiding afgerond. De overigen hebben door zelfstudie, werk- en levenservaring zich zodanig ontwikkeld, dat academisch onderwijs geen probleem is. Indien er bij een programma specifieke kennis wordt vereist, meestal leesvaardigheid in één of meerdere vreemde talen, dan wordt dat aangegeven.

Voor werkenden en niet-werkenden

De meeste van onze cursisten werken niet (meer), maar blijven met Hovo graag bij de les. Voor degenen die (nog wel) werken biedt Hovo het plezier van leren omdat het kan, niet omdat het moet.

De enige eis:

Een leeftijd van vijfenvijftig jaar of ouder.

Bezoekadres

Hogeschool INHolland Alkmaar
Kamer A-155
Bergerweg 200
1817 MN Alkmaar

Post

Hovo Alkmaar
T.a.v. mevrouw D. Leijen, onderwijscoördinator
Postbus 403
1800 AK Alkmaar

Telefoon

072-518 37 07

E-mail

hovo.alkmaar@inholland.nl

Fax

072- 518 36 34

Web

www.hovoalkmaar.nl